

Huvudman

Trollhättans kommun
utbildning@trollhattan.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Stavreskolan 6-9 i Trollhättans kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Trollhättans kommun att senast den **måndag den 2 september 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande arbetet mot kränkande behandling, disciplinära åtgärder samt användning och omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk utrustning. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Trollhättans kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Trollhättans kommun ska vidta följande åtgärder

Arbetet mot kränkande behandling

1. Se till att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit under perioden den 10 april – 26 augusti 2024. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (6 kap. 5 och 10 §§ skollagen).

2. Se till att rektor upprättar, följer upp och ser över planen mot kränkande behandling under medverkan av eleverna. En reviderad plan mot kränkande behandling med en redovisning av på vilket sätt eleverna medverkat, ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (6 kap. 6 och 8 §§ skollagen och 2 § förordningen [2006:1083] om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling).

Disciplinära åtgärder

3. Se till att beslut om avstängning hanteras i enlighet med författningarnas krav. Det omfattar att eleven och elevens vårdnadshavare bereds tillfälle att yttra sig innan rektorn beslutar om avstängning enligt 5 kap. 14 § skollagen. Rektorn ska dokumentera hur många beslut enligt 5 kap. 14 § skollagen som fattas under perioden den 10 april – 26 augusti 2024. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (5 kap. 16 § skollagen).

Mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning

4. Se till att vid minst ett tillfälle innan den 26 augusti 2024 klargöra för personal och elever att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning endast får användas i undervisningen enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande, eller om de utgör extra anpassningar alternativt särskilt stöd eller om det annars finns särskilda skäl. Huvudmannen ska dokumentera hur och när informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (5 kap. 4 a-b § skollagen).
5. Se till att upprätta skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning som beslutats av rektorn. De skriftliga rutinerna ska delges Skolinspektionen i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder (5 kap. 4 e § skollagen).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar som avser trygghet och studiero i övrigt.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2024:495) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden inlett en tillsyn av Stavreskolan 6-9 i Trollhättans kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Stavreskolan 6-9 följer gällande bestämmelser om trygghet, studiero och skolans arbete mot kränkande behandling.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 14 och 15 februari 2024. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat skolans plan mot kränkande behandling, ordningsregler och ett antal dokument gällande utredningar om kränkande behandling. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Arbetet mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Eleverna uppger att skolan generellt sett upplevs som en trygg plats, men att det förekommer kränkningar. Kränkningarna består främst av ett hårt språkbruk och verbala kränkningar. Vid intervju med lärare framkommer att det finns en tystnads-kultur på skolan där inte alla elever kommer och berättar för lärarna när något inträffat, vilket även bekräftas av rektor. Vid intervju med elevhälsan framkommer att det ibland kan vara svårt att utreda kränkningar för att eleven inte vill berätta vad som hänt.

Vid intervju med lärare och rektor framkommer att all upplevd kränkande behandling inte anmäls till rektor. Lärare uppger att de har kännedom om att de ska anmäla alla kränkningar och att de försöker att göra det, men att tiden inte räcker till för att anmäla alla kränkningar. Även rektor uppger att det kan förekomma kränkningar som inte anmäls.

Av intervju med lärare och rektor, samt av inkommen dokumentation, framkommer att lärarna utreder de händelser de får kännedom om genom samtal med inblandade elever samt vidtar åtgärder med anledning av händelserna. I vissa fall tas även kontakt med elevernas vårdnadshavare och med elevhälsan.

Huvudmannen har inkommit med skolans plan mot kränkande behandling. Planen är upprättad av ansvarig rektor. Planen innehåller en beskrivning av de åtgärder som behöver vidtas för att förebygga och förhindra kränkande behandling, vem som är ansvarig för åtgärderna samt när under året respektive åtgärd ska genomföras. Vid intervju med lärare och rektor framgår att planen är relativt ny och rektorn uppger att skolan tidigare saknat en aktuell plan mot kränkande behandling. Vid intervjuer med elever framkommer att eleverna inte känner till planen och att de inte varit med i arbetet med att upprätta eller följa upp planen. Detta bekräftas även av lärare, elevhälsa och rektor.

Rättslig reglering

Av 6 kap. 5 § skollagen framgår att huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i 6 kap. skollagen, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget.

Av 6 kap. 6 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever.

Av 6 kap. 8 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Av 6 kap. 10 § skollagen framgår att en lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Av 2 § förordning om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling framgår att planen mot kränkande behandling enligt 6 kap. 8 § skollagen (2010:800) ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan eleverna vid den verksamhet som planen gäller för. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolenhetens arbete mot kränkande behandling.

Tillsynen visar att det förekommer kränkningar på skolan som inte anmäls till rektorn, vilket utgör en brist. Lärarna uttrycker att de upplever att de inte har tid att dokumentera alla kränkningar. Detta innebär i sin tur att det förekommer kränkningar som inte anmäls vidare av rektorn till huvudmannen. När uppgifter om kränkande behandling inte anmäls medför det att huvudmannen inte kan agera för att säkerställa att en utredning skyndsamt startas och då finns heller inte möjligheter för huvudmannen att vidta de åtgärder som behövs för att förhindra kränkningar i framtiden. Det är också viktigt att skolans personal ges de förutsättningar som behövs för att kunna fullgöra sin skyldighet att göra en anmälan till rektor i samtliga fall de får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling.

Vad gäller skyldigheten att starta utredningar för de fall personalen får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling, samt att vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav.

Av utredningen framkommer vidare att skolans plan mot kränkande behandling innehåller en redogörelse för vilka åtgärder som behöver vidtas för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever, samt när under året åtgärderna ska genomföras. Tillsynen visar dock att skolans elever inte har medverkat i arbetet med att ta fram skolans plan mot kränkande behandling eller med att följa upp och utvärdera planen. Även detta är en brist som skolan behöver åtgärda.

Disciplinära åtgärder

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever, lärare och rektor uppger att det finns elever som upprepat stör ordningen. Rektor och lärare berättar att skolan har gjort utredningar kring dessa elever och att man följt skolans konsekvenstrappa när det vidtagits åtgärder för eleverna.

Rektorn har inkommit med tre beslut om vidtagna disciplinära åtgärder där rektorn fattat beslut om att stänga av tre elever. Av dokumentationen framgår att de disciplinära åtgärderna har föregåtts av utredning och att det är rektorn som fattat besluten. Det framgår även att de berörda eleverna och elevernas vårdnadshavare inte har fått möjlighet att yttra sig inför besluten om avstängning.

Rättslig reglering

Av 5 kap. 9 § skollagen framgår att om en elev i förskoleklassen och grundskolan, vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarligare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare.

Av 5 kap. 10 § skollagen framgår att med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en utredning enligt 9 § första stycket ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende.

Av 5 kap. 14 § skollagen framgår att grundskolan får rektorn besluta att stänga av en elev helt eller delvis om eleven agerar på ett sådant sätt att andra elevers eller personals säkerhet bedöms vara hotad.

Rektorn får även besluta att stänga av en elev helt eller delvis om

1. åtgärder enligt 13 § inte är tillräckligt ingripande eller inte är möjliga att genomföra eller det finns särskilda skäl med hänsyn till elevens beteende, och

2. det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero.

Eleven ska erbjudas kompensation för den undervisning som han eller hon går miste om på grund av avstängningen. Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta beslut enligt första eller andra stycket.

Av 5 kap. 16 § skollagen framgår att innan rektorn beslutar om avstängning enligt 14 § ska eleven och elevens vårdnadshavare beredas tillfälle att yttra sig.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med disciplinära åtgärder.

Av utredningen framkommer att det finns elever på skolan som upprepat stör ordningen, samt att skolan utrett och vidtagit åtgärder utifrån vad som framkommit av utredningen. Tillsynen visar dock att skolans rektor har fattat beslut om att stänga av tre elever utan att varken eleverna eller deras vårdnadshavare har beretts tillfälle att yttra sig innan rektorn fattat beslutet, vilket är en brist.

Skolinspektionen bedömer att skolans arbete med disciplinära åtgärder därmed inte sker i enlighet med författningarnas krav.

Mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av skolans ordningsregler framgår att skolan har en mobilfri skoldag och att alla mobiler samlas in på morgonen för att lämnas tillbaka efter skoldagens slut. Till dess att regeln kan genomföras fullt ut gäller att eleverna lämnar sina mobiler i mobillådan eller i skåpet under lektionstid. Vidare framgår att elevernas datorer endast ska användas till skolarbete.

Vid intervju med elever, lärare och rektor framkommer att eleverna i årskurs 6 har mobilfri skoldag medan eleverna i årskurs 7-9 tills vidare får använda mobilerna på rasterna men inte under lektionstid. Elever, lärare och rektor uppger att regeln kring mobiler inte alltid följs. Det finns elever som inte lämnar in mobilerna, även om lärarna upplever att det fungerar bättre nu än tidigare. Rektor uppger att lärarna tidigare varit olika strikta när det gäller att samla in mobiler men att det blivit tydligare nu genom de nya ordningsreglerna. Eleverna uppger att det händer att elever använder datorerna till annat än undervisning, exempelvis till att spela spel under lektioner. Det händer även att elever använder mobiler under lektionstid. Av intervjuer med lärare och rektor framkommer att det förekommer att elever använder datorer till annat än vad som är tänkt under lektioner.

Vid intervjuer med lärare och rektor framkommer att skolan inte har några skriftliga rutiner för omhändertagande av mobiltelefon och annan elektronisk kommunikationsutrustning.

Rättslig reglering

Av 5 kap. 4 a § skollagen framgår att vid undervisning får endast sådan användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning förekomma som

1. sker enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande, eller
2. utgör extra anpassningar eller särskilt stöd enligt 3 kap.

Om det finns särskilda skäl får dock rektorn eller en lärare tillåta en enskild elev att använda en mobiltelefon eller annan elektronisk kommunikationsutrustning även i andra fall än som avses i första stycket.

Enligt 5 kap. 4 b § skollagen får lärare omhänderta mobiltelefoner eller annan elektronisk kommunikationsutrustning för att förebygga störningar i undervisningen.

Av 5 kap. 4 e § skollagen framgår att det för varje skolenhet ska finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt 4 b-4 d §§. Rektorn beslutar om sådana rutiner.

Av förarbetena (prop. 2021/22:160 s. 235) framgår att det är skolans ansvar att förvara omhändertagna föremål på ett säkert sätt till dess att de lämnas tillbaka. Av rutinerna bör bland annat framgå hur omhändertagandet av utrustningen ska gå till, t.ex. hur föremålen ska förvaras på ett betryggande sätt, och hur insamlandet av utrustningen ska ske så att det framgår till vem varje föremål ska återlämnas. Det ska inte föreligga någon osäkerhet om huruvida ett föremål har omhändertagits eller huruvida det har lämnats tillbaka.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister gällande användning av och omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk utrustning på skolan.

Tillsynen visar att det på skolan finns regler för användning av mobiltelefoner och datorer men att reglerna inte alltid följs. Det framkommer vid intervjuer att mobiler och datorer används under lektionstid till annat än vad som framgår av lärarens instruktioner. Att ordningsregler avseende mobiltelefoner och datorer inte upprätthålls leder till att eleverna distraheras från skolarbetet och ägnar sig åt annat än arbetsuppgifterna, vilket i sin tur riskerar att påverka deras kunskapsutveckling. Det riskerar även att påverka den allmänna studieron genom att användning av bland annat mobiltelefoner blir ett störande inslag.

Skolinspektionen bedömer vidare att skolan inte uppfyller lagens krav om att ha upprättade skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av

mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Skolenhetens ordningsregler innehåller inte några rutiner för hur omhändertagandet av mobiltelefoner eller annan elektronisk kommunikationsutrustning ska gå till, hur föremålen ska förvaras på ett betryggande sätt eller några rutiner för hur insamlandet av föremålen ska ske så att det framgår till vem varje föremål ska återlämnas.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Trollhättans kommuns verksamhet vid Stavreskolan 6-9 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller arbetet mot kränkande behandling, disciplinära åtgärder samt användning och omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk utrustning. Det finns därför skäl att förelägga Trollhättans kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Trygghet och studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Vid intervjuer framkommer att skolan har ett pågående arbete med att stärka tryggheten för eleverna i skolan. Rektor uppger att skolan jobbar med ett tydligare mentorsuppdrag och att elevhälsan ska få en mer aktiv roll i det förebyggande arbetet för att skapa trygghet och studiero. Elevernas känsla av trygghet följs upp genom enkäter och genom samtal med mentorerna.

Elever, lärare, rektor och elevhälsa uppger att studieron kan variera beroende på lärare, ämne och tid på dagen. Rektorn berättar att de nya ordningsreglerna har inneburit en större likvärdighet i hur lärare ska agera för att skapa studiero, vilket även bekräftas av lärare.

Huvudmannen har kommit in med skolans ordningsregler. Eleverna uppger att de känner till reglerna. Vid intervju med lärare och rektor framkommer att eleverna medverkat i arbetet med reglerna bland annat genom klassråd och elevråd.

Rättslig reglering

Av 5 kap. 3 § skollagen framgår att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero.

Av 5 kap. 5 § skollagen framgår att det ska finnas ordningsregler för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna

till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutar om ordningsregler.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom dessa områden. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Linda Lundberg

Beslutsfattare
Signerat av: Linda Lundberg

X Kajsa Åkesson

Föredragande
Signerat av: Kajsa Åkesson

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Maud Wilhelmsen medverkat.